

تدوین در تاریخ شفاهی
مجموعه مقالات هفتمین و هشتمین همایش تاریخ شفاهی

به کوشش:
علی ططری

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

تهران - ۱۳۹۶

سرشناسه	:	همایش تاریخ شفاهی ایران (هفتمین : ۱۳۹۰ : تهران)
عنوان و نام پدیدآور	:	تدوین در تاریخ شفاهی / مجموعه مقالات هفتمین و هشتمین همایش تاریخ شفاهی / به کوشش علی ططری
مشخصات نشر	:	تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۲۷۰ ص.: جدول، نمودار(رنگی).
شابک	:	۱۵۰۰۰۰ ریال: 978-600-220-276-5
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	تاریخ شفاهی -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع	:	Oral history-- Iran-- Congresses
شناسه زوده	:	ططری، علی، ۱۳۵۷ -، گردآورنده
شناسه زوده	:	همایش تاریخ شفاهی ایران (هفتمین : ۱۳۹۲ : اصفهان)
سهمه افرا	:	ایران. مجلس شورای اسلامی. کتابخانه، موزه و مرکز اسناد
رده بندی کنگره	:	DSR۱۵۷۱/۸ ۱۳۹۰
رده بندی دیربی	:	۹۵۰ ۸۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۹۶۷۷۱۰

کتابخانه، موزه و مرکز اسناد
مجلس شورای اسلامی

تدوین در تاریخ شفاهی

مجموعه مقالات هفتمین و هشتمین همایش تاریخ شفاهی ایران
همایش هفتم تهران، کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی

۱۱ بهمن ۱۴۰۰

همایش هشتم اصفهان، دانشگاه اصفهان

۳ اردیبهشت ۱۳۹۲

به کوشش: علی ططری

حروفنگار و صفحه آرا: زهرا جعفری

شماره انتشار: ۴۴۷

ناظر فنی: نیکو ایوبی زاده

شمارگان: ۲۰۰

بهاء: ۱۵۰۰۰۰

شابک: 978-600-220-276-5

انتشارات و توزیع:

بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام، نبش کوچه آجانلو، ساختمان پلیس ۱۰+، طبقه ۳

تلفن: ۳۳۵۴۸۱۴۷-۸

نشانی سایت اینترنتی: www.lcal.ir

فهرست مطالب

۷	پیشگفتار	علی طبری
	مقالات هفتمین همایش ملی تاریخ شفاهی	
۱۳	مرز میان نحوه و تاریخ شفاهی در تدوین کتاب‌های جنگ با نگاهی به کتاب‌ها و نقد محتوای آن	غلامرضا آذری خاستر
۳۷	معرفی، تحلیل و نقد کتاب «لاد عزت شاه»	مهدی ابوالحسنی ترقی
۶۳	جستاری بر تاریخ شفاهی و تقدم گفتا بر نوشتار	فائزه توکلی
۷۷	آموزش بررسی یافته‌های تاریخ شفاهی	حسین روحانی صدر
۹۷	نقد کتاب سفیر هفت ۷ روزه (خاطرات سید تقی موسوی دریچه‌ای)	سید محمود سادات بیدگلی
۱۰۵	شیوه‌های حفظ شفاهیت متن و آزمون صدق روایت‌ها در تاریخ شفاهی	علی اصغر سعیدی
۱۲۵	تدوین متن در تاریخ شفاهی چگونه و از کجا آغاز می‌شود	حمید قزوینی
۱۳۱	شعبان جعفری، از لمپنیزم تا روایتگری	سعیده محرمی

۱۴۵..... بایدها و نبایدهای تدوین در تاریخ شفاهی

ابوالفتح مؤمن

۱۵۹..... حدود ویرایش در تاریخ شفاهی

حبیب‌الله مهرجو

۱۷۱..... تجزیه و تحلیل در تدوین تاریخ شفاهی: رویکرد جدید در تحقیق کیفی

مرتضی نورایی

محمدرضا فیروزکوهی

۱۸۵..... تبدیل گفتار به نوشته در تاریخ شفاهی: رویکردها و روش‌ها

سیده میترا هاشمی

مقالات هشتمین همایش ملی تاریخ شفاهی

۲۰۳..... گزارش هشتمین همایش تاریخ شفاهی ایران

محمد کریمی

۲۳۷..... تاریخ شفاهی در مدارس؛ ضرورت و راهکارها

مهدی ابوالحسنی

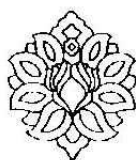
۲۴۷..... کاربرد روش پدیدارنگاری در آموزش تاریخ شفاهی

فائزه توکلی

۲۶۳..... تاریخ شفاهی و آموزش‌های علمی کاربردی

مرتضی نورایی

مهدی ابوالحسنی

پیشگفتار

هفتمین همایش تخصصی «تدوین در تاریخ شفاهی» به همت انجمن تاریخ شفاهی ایران و همکاری مؤسساتی همچون حوزه هنری، سازمان تبلیغات اسلامی، سازمان اسناد و کتابخانه ملی، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، گروه تاریخ دانشگاه اصفهان و سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها و مرکز اسناد آستان قدس رضوی و به میزبانی کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، در تاریخ زدهم بهمن ۱۳۹۰ در ساختمان مشروطه و با استقبال قابل توجه علاقه‌مندان حوزه تاریخ شفاهی برگزار شد. هدف از برگزاری این همایش، دانش‌افزایی در حوزه تاریخ شفاهی و همکاری هر چه بیشتر مراکز فعال و پژوهشگران این حوزه بود.

از سوی شورای سیاست‌گذاری انجمن تاریخ شفاهی محور اصلی نشست: «تدوین در تاریخ شفاهی» تعیین شد که زیرمحوهای آن عبارت بودند از:

- ۱- ویرایش به معنای اعم و اخص (پیاده‌سازی، ویرایش، ساختار، زبان متن و...)
- ۲- برآوردها و کاربری (توجه به خروجی‌ها و نظرداشت موازی بودن منابع تاریخ شفاهی)
- ۳- نقد (بررسی موردی)

مدّت زمان فراخوان همایش هفتم تا برگزاری آن، بسیار کوتاه بود؛ در اوایل آبان ۱۳۹۰ فراخوان نشست به صورت محدود انتشار یافت، ۳۰ آبان به عنوان آخرین فرصت ارسال چکیده مقالات معین گردید و مهلت نهایی دریافت مقالات نیز به ۳۰ آذر ماه موکول شد. البته این تاریخ نیز تا پانزدهم دی ماه تمدید گردید؛ بدین ترتیب، فرصت برای نگارش مقاله با محوریت «تدوین در تاریخ شفاهی» به نظر کافی نیامد، اگرچه ۴۶ مقاله به دبیرخانه نشست هفتم ارسال شد که از آن میان، ۲۳ مقاله شرایط اولیه برای ارائه و احیاناً چاپ در مجموعه مقالات را به دست آوردند. کمیته داوران نشست؛ متشکل از آقایان دکتر مرتضی نورایی، علیرضا کمری، مرتضی رسولی پور، غلامرضا عزیزی و رحیم نیکبخت از میان ۲۳ مقاله، ۹ مقاله را برگزیدند تا در نشست ارائه گردند.

عناوین جلسات چهار نشست عبارت بودند از:

نشست اول: تعاریف، بانی، مداخل تدوین تاریخ شفاهی

نشست دوم: الگو و مدل‌های عملیاتی در تاریخ شفاهی

نشست سوم: نقد و کاربرد در تاریخ شفاهی

نشست چهارم نیز که در حقیقت میزگردی کاربردی بود، به منظور پرداختن به گفته‌ها و ناگفته‌های تاریخ شفاهی و جمع‌بندی مباحث مطرح شده در نشست هفتم، با حضور آقایان دکتر مرتضی نورایی، دکتر علی‌اصغر سعیدی، حجة الاسلام محمد خزراده و آقایان علی‌رضا کمری و مرتضی رسولی پور به انجام رسید.

در بررسی کمی و کیفی نشست هفتم، این نکته حائز اهمیت است که فرصت کوتاه فراخوان همایش و اساساً مکان برگزاری آن، که تا آبان ۱۳۹۰ هنوز مشخص نبود، سبب شد برخی از شفاهی‌کاران نتوانند فرصت کافی برای نگارش مقاله به دست آورند؛ هرچند که اساساً منظم برگزار نشدن نشست‌های تاریخ شفاهی خود مشکلی مرسوم است، به طوری که بسیاری از علاقه‌مندان و پژوهشگران حوزه تاریخ شفاهی از دو جهت عمده نمی‌توانند برنامه‌های خود را با برگزارکنندگان نشست‌ها هماهنگ کنند؛ نخست آنکه تا روز اعلام فراخوان‌ها موضوع همایش مشخص نیست. اگر این مشکل حل شود و در پایان نشست سالانه،

موضوع سال آینده حداقل به طور رسمی به حاضرین در نشست اعلام شود، تا حد فراوانی می‌تواند برای برنامه‌ریزی پژوهشگران مفید واقع شود؛ دوم مشخص نبودن تاریخ دقیق نشست‌ها، که در مواردی با یک‌سال تأخیر برگزار گردیده، منجر به بی‌اطلاعی برخی از محققان از برگزاری تاریخ نشست‌ها شده است. بررسی اسامی حاضران در نشست‌های هفتگانه و مقایسه آن با فهرست کسانی که مقاله نگاشته و ارسال نموده‌اند، صحت این مدعا را به اثبات می‌رساند.

این نکته را نیز باید اضافه کرد که به‌رغم اطلاع‌رسانی محدود، استقبال علاقه‌مندان حوزه تاریخ شفاهی در روزهای هفتم، چشمگیر و مشارکت آنها در مباحث مطروحه و مقالات ارائه شده، قابل توجه و تأثیرگذار بود که البته در این راستا نیازمند یاری همیشگی و بی‌وقفه این پژوهشگران ارجمند هستیم.

مجموعه حاضر دربردارنده هجده مقاله هفتمین و هشتمین همایش تاریخ شفاهی است به طوری که نخست مقالات همایش نهم در آردآوری شد و از بین ۲۳ مقاله پذیرفته شده از سوی هیئت‌داوران، ۱۲ مقاله ارائه برگزیده شد. اکنون منتشر می‌شوند. هرچند تعداد مقالات نهایی همایش هفتم بیش از این تعداد بود، اما به دلیل پاره‌ای مشکلات، برخی از مقالات که مناسب انتشار نبودند، به صلاح‌دید هیئت‌داوران از گنجینه انتشار خارج شدند.

در بخش دوم این دفتر سه مقاله برگزیده هشتمین همایش تاریخ شفاهی با موضوع «آموزش در تاریخ شفاهی» که در روز سوم بهمن ۱۳۹۲ در گردهم‌آورد دانشگاه اصفهان برگزار گردید آمده است. نگارنده این سطور به سبب درج گزارش تفصیلی این همایش در ابتدای فصل دوم این دفتر از شرح بیشتر می‌گذرد و خوانندگان را به خواندن این گزارش ارجاع می‌دهد.

به هر روی، با وجود تمام معضلاتی که در مسیر ناهموار تاریخ شفاهی وجود دارد، با حمایت‌های مادی و معنوی جناب آقای حجة الاسلام و المسلمین سید علی عماد، ریاست محترم کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، مجموعه حاضر به زیور طبع آراسته شد. بدین وسیله اینجانب و دیگر همکارانم در انجمن تاریخ شفاهی ایران، مراتب سپاس

و قدردانی خود را از ایشان ابراز می‌داریم. همچنین از دوستان ارجمندی که در کمیته داوران هر دو همایش، تقبل زحمت نمودند و در طی سه سال گذشته، با دقت و امان نظر، در چند نوبت، مقالات ارسالی به دبیرخانه را بررسی و داوری نمودند، سپاسگزاری می‌نمایم.

از دوست گرامی جناب آقای محسن کاظمی که در حقیقت، عمده زحمات برگزاری همایش هفتم بر عهده ایشان بود و همچنین جناب آقای دکتر رسول جعفریان که علاوه بر عهده‌دار شدن دبیری علمی همایش با مهیا کردن مجموعه امکانات کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس، یزبان مناسبی برای همایش هفتم بودند، تشکر ویژه دارم. همچنین از سرکار خانم مهندس زهرا نوری، مسئول محترم دبیرخانه هفتمین همایش تاریخ شفاهی برای صفحه‌آرایی و تنظیم مناسب این مجموعه سپاسگزارم.

در پایان از کلیه همکاران ارجمندی که در کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی در تمام مراحل برگزاری همایش هفتم با مساعدت‌های بی‌دریغ خود کمیته اجرایی را در بهتر برگزار شدن نشست هفتم یاری رساندند، کمال امتنان را دارم.

علی ططری

دبیر اجرایی هفتمین نشست تخصصی تاریخ شفاهی

iranian.oha@gmail.com